

Erst werden kinderen gevaccineerd tegen vier infectieziektes; inmiddels zijn dat er twaalf.
FOTO'S ANP/HH

'VACCINATIEGRAAD MOET OP BEPAALD NIVEAU ZIJN'

Bof, mazelen, kinkhoest en polio; ze komen gelukkig bijna niet meer voor, met dank aan het landelijke vaccinatieprogramma. Toch worden er sinds corona minder prikken gezet bij kinderen tegen infectieziektes, stelt het RIVM op basis van voorlopige cijfers. Wat betekent het als op den duur minder kinderen zouden deelnemen aan het rijksvaccinatieprogramma en de vaccinatiegraad terugloopt?

1 Wat is het rijksvaccinatieprogramma?

Om kinderen te beschermen tegen zogenoemde kinderziektes zoals kinkhoest, polio en tetanus, is er sinds 1957 een rijksvaccinatieprogramma in ons land. In eerste instantie werden kinderen gevaccineerd tegen vier infectieziektes; inmiddels zijn dat er twaalf. Met dank aan het rijksvaccinatieprogramma zijn bepaalde ziektes bijna uitgeroeid. „Het vaccinatieprogramma is een grote sprong voorwaarts geweest in de bestrijding van infectieziektes”, legt viroloog en hoogleraar Medische Microbiologie Louis Kroes uit. „Het directe gevolg van het vaccinatiebeleid is dat bepaalde ziekteverwekkers (bijna) niet meer circuleren; polio is bijvoorbeeld vrijwel uitgeroeid.”

2 Is het rijksvaccinatieprogramma verplicht?

Nee, het is een vrijwillige keuze om deel te nemen aan het landelijke vaccinatieprogramma. Desondanks laten meer dan 95 procent van de ouders hun kind inenten. Volgens het RIVM zijn er sinds de coronapandemie echter minder prikken gezet; vooral baby's worden minder vaak gevaccineerd.

3 Wat betekent het voor de omloop van bepaalde ziektes als er minder vaak wordt gevaccineerd?

Als iemand ervoor kiest om zijn of haar kind niet te laten vaccineren, loopt niet

enkel het betreffende kind meer kans om ziek te worden van een infectieziekte, maar loopt ook de landelijke vaccinatiegraad terug. En dat heeft mogelijk consequenties. „Er is een bepaalde vaccinatiegraad nodig om zogenoemde 'kudde-immuniteit' te creëren”, legt Kroes uit. „Om bijvoorbeeld mazelen uit de samenleving te weren, is het niet nodig dat alle kinderen in ons land tegen de ziekte zijn ingeënt. Maar de zogenoemde vaccinatiegraad moet wel op een bepaald niveau zijn, om groepsimmuniteit te kunnen garanderen. Als die vaccinatiegraad een kritisch (laag) niveau bereikt, dan bestaat namelijk de kans dat een virus weer kan gaan circuleren.” Hoewel de gewenste vaccinatiegraad per ziekte verschilt, tracht het RIVM een vaccinatiegraad boven de 95 procent te behalen, zodat de hele samenleving is beschermd tegen ziekte-uitbraken.

4 Waarom kiezen sommige mensen ervoor om hun kinderen niet te laten inenten?

Ondanks het advies om deel te nemen aan het rijksvaccinatieprogramma, kiezen sommige ouders ervoor hun kind niet te laten vaccineren. Volgens Marcel Verweij, hoogleraar filosofie en gespecialiseerd in vaccina-

tie-ethiek, zijn er grofweg drie groepen aan te wijzen binnen de antivax-beweging. „Zo wordt in bevindelijk gereformeerde kring vaker getwijfeld over vaccinatie, waarbij het argument is dat een prik ingaat tegen de goddelijke voorzienigheid”, vertelt Verweij. Ook aan-

hangers van de antroposofie, waarin

veel aandacht is voor het zelfherstellende vermogen van de mens, zijn kritisch. „Kinderziektes zoals mazelen zouden juist helpen bij de

(mentale) groei van

een kind, luidt het argument.” Ten derde is er een groep mensen die de vaccinaties en/of de overheid niet vertrouwt. „Hierbij worden bijeffecten van vaccins bijvoorbeeld sterk bevestigd of is er groot wantrouwen in de overheid. Deze groep is ook gevoelig voor complottheorieën.” Volgens Verweij is deze groep de afgelopen twintig jaar flink gegroeid.

5 Zal het rijksvaccinatieprogramma ooit worden verplicht?

Er kleven veel ethische dilemma's aan het verplichten van het landelijke vaccinatieprogramma en Verweij noemt een vaccinatieplicht dan ook 'ondenkbaar'. „Vaccineren onder dwang zal enkel bij hele hoge uitzondering gebeuren wanneer er een concreet direct gevaar dreigt; bijvoorbeeld wanneer een kind in levensgevaar is en het kind beschermd dient te worden tegen de keuze van de ouders.” Desalniettemin kan de overheid maatregelen nemen wanneer de landelijke vaccinatiegraad verder daalt. „Om de maatschappij te beschermen kan bijvoorbeeld worden besloten dat niet-gevaccineerde kinderen niet meer welkom zijn op de kinderdagopvang.”

Sharon Story

Volgens het RIVM zijn er sinds de coronapandemie minder prikken bij kinderen gezet. Vooral baby's worden minder vaak gevaccineerd.